

Temeljem članka 3. Pravilnika Komisije za vodiče HPS-a i članka 12. Programa školovanja u Vodičkoj službi HPS-a, nakon analize rezultata primjene Programa školovanja u Vodičkoj službi HPS-a, Komisija za vodiče HPS-a 10. prosinca 2016. donosi:

PROGRAM ŠKOLOVANJA VODIČA NA STIJENSKO PENJANJE (D STANDARD)

Opseg standarda

Standard »Vođenje na stijensko penjanje« (D standard), **obuhvaća:**

- penjanje uz postavljanje uklonjivih vlastitih međuosiguranja i primarnih sidrišnih točaka
- penjanje nepotpuno opremljenih i neopremljenih smjerova u suhoj stijeni
- *abseil* kao način povratka iz smjerova.

Ovaj standard **ne obuhvaća:**

- kretanje zasnježenim ili zaledenim terenom bilo kojeg nagiba
- kretanje i/ili osiguravanje pomoću opreme primarno namijenjene za uvjete snijega ili leda
- kretanje u visokogorju
- bivakiranje u stijeni.

Izraz suha stijena stručno se koristi u smislu stijene koja u vrijeme izvođenja uspona nije u zimskim uvjetima, a ne govori ništa o tome je li stijena eventualno mokra.

Opis terena

Teren D standarda čine nepotpuno opremljeni i neopremljeni smjerovi u prirodnim stijenama, primarno oni smjerovi koji ne sadrže ekspanzivne ni lijepljene klinove.

Ocjenjivanje zahtjevnosti terena

- Teškoća napredovanja **slobodnim penjanjem** u suhoj stijeni opisuje se ili francuskom ili UIAA ljestvicom ocjena, pri čemu su ljestvice međusobno usporedive tj. moguća je jednoznačna i obostrana pretvorba ocjena između ljestvica.
- Teškoća napredovanja **tehničkim penjanjem** u suhoj stijeni opisuje se tzv. *aid/artificial* (A) ocjenom.

Osposobljenost vodiča

Vodič na stijensko penjanje osposobljen je:

- na siguran način osobe odgovarajuće osposobljenosti voditi terenom i u uvjetima D standarda
- brzo, efikasno i na siguran način ovladati situacijama koje proizlaze iz neočekivane ozljede i/ili nemogućnosti vođene osobe da nastavi s bilo kojim dijelom ture
- produktivno komunicirati s vođenom osobom u svakoj situaciji.

Osposobljenost vođene osobe

Na stijensko penjanje može biti vođena osoba koja posjeduje odgovarajuću psihofizičku spremnost. Osoba koju se vodi na stijensko penjanje mora biti osposobljena:

- na siguran način osiguravati penjača u vodstvu
- prepoznati koje klinove i/ili zaglavke treba ukloniti, a koje ne
- na siguran način uklanjati klinove i/ili zaglavke

– komunicirati s penjačem u vodstvu prema prethodno dogovorenom komunikacijskom obrascu. Prije nego li vodič povede vođenu osobu na turu, osposobljenost vođene osobe mora biti utvrđena praktičnom provjerom u kontroliranim uvjetima. Osoba koji ne zadovolji prilikom ove provjere **ne smije sudjelovati na turi**.

Oprema za vođenje na stijensko penjanje

Ovdje je definirana minimalna penjačka oprema vodiča i vođene osobe na vođenim turama terenom i u uvjetima D standarda. Ostala osobna oprema nespecifična za teren i uvjete D standarda ovdje nije definirana, no podrazumijeva primjerenu odjeću, obuću, hranu, piće, pribor za prvu pomoć, čeonu svjetiljku, mobilni telefon i svu ostalu opremu potrebnu za boravak u prirodi.

Tablica D.1. Oprema za vođenje na stijensko penjanje

	oprema vodiča	oprema vođene osobe
penjački pojas	+	+
penjačka kaciga	+	+
penjačko uže	+	
kompleti (odgovarajući – kratki, produživi)	dovoljan broj	
karabineri s maticom	8 kom	2 kom
zaglavci (razni)	dovoljan broj	
čokovadilica	+	+
konvencionalni klinovi	opcija	
kladivo		opcija
spravica za osiguravanje i <i>abseil</i> tipa Reverso ^a	+	+
šivena gurtina dužine 60 cm	2 kom	
šivena gurtina dužine 120 cm	5 kom	
zamka promjera 6 mm, dužine 1 m, povezana u omču	2 kom	
zamka promjera 6 mm, dužine 5 m, povezana u omču	1 kom	
penjačice	poželjno	poželjno
magnezij	poželjno	poželjno

^a spravica tipa Reverso = bilo koja spravica koja prima dva pramena užeta i nudi pasivan *auto-block* način osiguravanja drugog penjača (npr. Petzl Reverso, Black Diamond ATC Guide, Cassin Piu)

Tečaj za vodiča na stijensko penjanje

Provodi se **dva dana** tijekom jednog vikenda.

Tečaj je namijenjen penjačima koji već vladaju svim znanjima i vještinama nužnima za sigurno penjanje neopremljenih smjerova u suhoj stijeni te žele svoje vještine i znanja nadograditi vodičkim elementima u uvjetima D standarda.

Tečaj treba kandidatima pružiti vještine i znanja potrebne za sigurno vođenje na stijensko penjanje.

Tečaj organizira Komisija za vodiče Hrvatskog planinarskog saveza.

Uvjeti za pohađanje tečaja

- članstvo u HPS-u, dokazuje se članskom iskaznicom s ovjerenom markicom za tekuću godinu
- članstvo u matičnoj stanici vodiča u tekućoj godini
- uspješno završena ljetna alpinistička škola u HPS-u
- uspješno završen tečaj za vodiča C standarda
- barem 5 različitih dugih neopremljenih ili nepotpuno opremljenih smjerova (ekspanzivni ni lijepljeni klinovi nisu dozvoljeni) minimalne ocjene IV (po UIAA ljestvici) i minimalne visine 100 m, ispenjanih u posljednje tri godine
- uplaćena kotizacija Hrvatskom planinarskom savezu.

Program tečaja

Sastoji se od vodičkih tehnika koje se obrađuju u sklopu praktične cjeline »Vođenje na stijensko penjanje«. Neposredni način izvođenja penjačkih tehnika mora biti usklađen s aktualnim uputama i preporukama Komisije za alpinizam HPS-a.

Praktična cjelina »Vođenje na stijensko penjanje«

- Hodanje/penjanje u navezu sa skraćenim užetom
- Priprema vođene osobe za *abseil* i *abseil* s vođenom osobom s improviziranog sidrišta
- *Abseil* s prijelazom preko oštećenog mjesta na užetu
- Spuštanje vođene osobe oštećenim užetom
- Postupak u slučaju onesposobljenosti vodiča – poduka vođene osobe.

Ispit za vodiča na stijensko penjanje

Provodi se **dva dana** tijekom jednog vikenda. Vodič koji uspješno položi ispit osposobljen je za vođenje na stijensko penjanje, tj. vođenje terenom i u uvjetima D standarda.

Provjera znanja i vještina obuhvaća sve teme iz programa tečaja za vodiča na stijensko penjanje. Dodatno, provjera vještina i znanja neizbježno (automatizmom) zahvaća i teme iz drugih programa osposobljavanja, ako su ta osposobljavanja uvjet za pohađanje tečaja za vodiča na stijensko penjanje (osposobljavanja za vodiča A i C standarda, ljetna alpinistička škola).

Vještine i znanja kandidata provjerava ispitivač kojega kandidatu dodjeljuje voditelj ispita. Ispitivač na ispitnoj turi ima ulogu kandidatove vođene osobe. Na ispitnoj turi ispitivač posebno prati i ocjenjuje psihofizičku spremnost kandidata, njegovo snalaženje u stijeni, suverenost pri samom penjanju, kvalitetu komunikacije s vođenom osobom, elemente koje je kandidat odradio osobito dobro ili manje dobro, eventualne sigurnosne propuste koje je učinio te vodičke kvalitete kandidata u cijelosti, onako kako one dolaze do izražaja na terenu i u uvjetima D standarda.

Ispitna ocjena obuhvaća ocjenu osposobljenosti kandidata za samostalno i sigurno vođenje na terenima i uvjetima koji su opisani standardom.

Ispit organizira Komisija za vodiče Hrvatskog planinarskog saveza.

Uvjeti za prijavu kandidata na ispit

- članstvo u HPS-u, dokazuje se članskom iskaznicom s ovjerenom markicom za tekuću godinu
- članstvo u matičnoj stanici vodiča u tekućoj godini
- položen ispit tehnika C standarda
- uspješno završen tečaj za vodiča D standarda
- barem 10 različitih dugih neopremljenih ili nepotpuno opremljenih smjerova (spitovi ni lijepljeni klinovi nisu dozvoljeni) minimalne ocjene IV (po UIAA ljestvici) i minimalne visine 100 m, ispenjanih u posljednje tri godine, u potpunosti u vodstvu ili ravnopravno se izmjenjujući u vodstvu, a od kojih barem 5 smjerova vodeći polaznike na ljetnim alpinističkim školama ili tečajevima za vodiče u HPS-u.

Nastavni kadar

Voditelj tečaja/ispita može biti isključivo vodič instruktor D standarda.

Demonstratori vježbi (pri tlu, u smjeru) mogu biti:

- vodiči instruktori D standarda
- licencirani vodiči D standarda (prema uputama voditelja tečaja).

Ispitivači na ispitnoj turi mogu biti:

- vodiči instruktori D standarda.

Za provjeru usklađenosti neposrednog načina izvođenja penjačkih tehnika s aktualnim uputama i preporukama Komisije za alpinizam HPS-a nadležan je **instruktor alpinizma**.

Minimalni omjer broja demonstratora prema broju polaznika tečaja je 1:2. Na ispitnoj turi svakom kandidatu dodijeljen je jedan ispitivač.

Stručno usavršavanje, licenciranje

Uređeno je dokumentom: Postupak licenciranja vodiča.

Stručno osposobljavanje vodiča instruktora D standarda

Uređeno je dokumentom: Program osposobljavanja vodiča instruktora.

Literatura

Kao osnovna nastavna literatura za osposobljavanje vodiča C standarda koriste se sljedeća izdanja:

- A. Čaplar, *Planinarski udžbenik*, HPS
- R. C. Eng (Editor), *Mountaineering: The Freedom of the Hills*, Mountaineers Books, osmo ili novije izdanje
- Pit Schubert, *Nevarnosti v gorah*, PZS
- J. Long, B. Gaines, *Climbing Anchors*, Falcon Guides, treće ili novije izdanje
- A. Tyson, M. Loomis, *Climbing Self Rescue: Improvising Solutions for Serious Situations*, Mountaineers Books
- Cyril Shokoples, *Shortroping 201: Advanced Rope Techniques for the Aspiring Excellent Leader*, *RescueDynamics.ca* (<http://www.rescuedynamics.ca/articles/pdfs/Shortroping201.pdf>)